

دیوان قنبر

www.ketab.ir

مؤلف

ملاعلی کریتی (قنبر)

تصحیح و اضافات

غلامحسین طاهری

سرشناسه	: کریتی طبسی، محمدعلی
عنوان و نام پدیدآور	: دیوان قنبر / مولف علی کریتی (قنبر)؛ تصحیح و اضافات غلامحسین طاهری؛ ویراستار جواد فتحائی.
مشخصات نشر	: مشهد: انتشارات مرنديز، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهري	: ۳۷۵ص.
شابک	: 978-600-106-792-1
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
موضوع	: شعر فارسی — قرن ۱۳ق. Persian poetry -- 19th century شعر مذهبی فارسی — قرن ۱۳ق. Religious poetry, Persian -- 19th century
شناسه افزوده	: طاهری، غلامحسین، ۱۳۵۱-، مصحح
رده بندی کنگره	: ۷۳۲۰ PIR
رده بندی دیویی	: ۵/۱ فا ۸
شماره کتابشناسی ملی	: ۸۷۷۶۶۷۸
اطلاعات رکورد کتابشناسی	: فیپا

نشر دولتی

دیوان قنبر

مؤلف: ملا علی کریتی

تصحیح و اضافات: غلامحسین طاهری

ویراستار: جواد فتحائی

صفحه آراء: سیده طیبه حسینی

طراح جلد: نیما نقوی

چاپ: دقت / نوبت چاپ: اول ۱۴۰۱

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۰۶-۷۹۲-۱

دفتر نشر: مشهد - خیابان آبکوه ۷ - دانشسرای ۸ - شماره ۹۰

تلفن: ۲۷۲۷۴۷۶۵ - ۰۵۱ | دورنگار: ۳۷۲۵۱۳۰۲ - ۰۵۱

تمام حقوق چاپ و نشر این اثر طبق قرار داد محفوظ است و هر گونه چاپ و تکثیر از محتویات این کتاب بدون اجازه کسبی ممنوع است.

متخلفان به موجب قانون حمایت از حقوق مولفان، مصنفان و هنرمندان تحت پیگرد قانونی قرار میگیرند.

قیمت: ۱۲۵۰۰۰ تومان

فهرست مطالب

مقدمه	۱۵
فصل اول: معرفی شاعر و محیط وی	۱۹
۱-۱ زادگاه و خانواده شاعر	۲۰
۲-۱ تولد و حیات شاعر	۲۲
۳-۱ شاعر و معاصران	۲۲
۴-۱ تسلط شاعر بر زبان عربی	۲۷
۵-۱ صفت‌ها، هنرها و مشاغل شاعر	۲۷
۶-۱ شاعر در تذکره‌ها	۳۱
۷-۱ کریت در لغت نامه	۳۲
۸-۱ کریت در قرن چهارم	۳۴
۹-۱ کریت در عهد ناصری	۳۶
۱۰-۱ بناهای تاریخی	۳۷
۱۱-۱ وضع جهان در زمان حیات شاعر	۳۹
۱۲-۱ پیشه‌ی شاعر	۴۰
۱۳-۱ مردم شناسی و وضع روزگار شاعر	۴۱
۱۴-۱ محیط اعتقادی شاعر	۴۲
۱۵-۱ چند تن از شاعران معاصر قنبر	۴۳

- ۱۶-۱ ممدوحان شاعر ۴۴
- ۱۷-۱ وفات شاعر ۴۵
- ۱۸-۱ مزار شاعر ۴۶

فصل دوم: معرفی دیوان و روش پژوهش ۴۷

- ۱-۲ انواع ادبی در دیوان شاعر ۴۸
- ۲-۲ ویژگی‌های سبکی شاعر ۴۸
- ۳-۲ ویژگی‌های نسخه ۴۹
- ۴-۲ رسم الخط نسخه ۵۰
- ۵-۲ مرثیه مذهبی و تاریخ آن ۵۰
- ۶-۲ روش کار ۵۴
- ۷-۲ شیوه‌ی تصحیح ۵۶
- ۸-۲ نکاتی که در تصحیح دیوان ۵۷
- ۹-۲ مقصود از نگارش و تصحیح دیوان ۶۱
- ۱۰-۲ مرثیه ۶۳
- ۱۱-۲ ویژگی‌های معنایی و محتوایی شعر شاعر ۶۴

فصل سوم: متن دیوان ۶۷

- ۱-۳ به میدان رفتن حضرت علی اکبر (ع) ۶۸
- ۲-۳ در مدح علی (ع) ۷۰
- ۳-۳ در وصف عید نوروز ۸۲
- ۴-۳ در وصف حیدر صفدر (ع) ۸۳
- ۵-۳ در مدح حیدر کرار ۸۵
- ۶-۳ در اوصاف حضرت علی (ع) ۸۹
- ۷-۳ هو الله تعالی شانه ۹۲
- ۸-۳ آمدن مستشار وزیر ناصر الدین شاه به این سامان ۹۳

- ۹-۳ یا علی ادرکنی ۹۴
- ۱۰-۳ در مدح حضرت علی علیه السلام و مصیبت کربلا ۱۰۰
- ۱۱-۳ در وصف مقامات علی علیه السلام و مصائب کربلا ۱۰۴
- ۱۲-۳ شوق زیارت امام رضا علیه السلام ۱۰۷
- ۱۳-۳ پایان یک نامه و اعتذار ۱۰۸
- ۱۴-۳ خیر مقدم گویی غیابی با شعر ۱۰۸
- ۱۵-۳ درخواست پاسخ نامه ۱۰۹
- ۱۶-۳ دریافت نامه از جعفر و وصف آن ۱۰۹
- ۱۷-۳ نامه خطاب به عماد الملک ۱۱۰
- ۱۸-۳ مسرت دریافت نامه‌ی پدر ۱۱۱
- ۱۹-۳ دریافت تعلیقه‌ای از حکیم و توصیف تاثیر آن ۱۱۲
- ۲۰-۳ جواب دریافت نامه از قاسم ۱۱۳
- ۲۱-۳ نامه به عمو ابوالحسن ۱۱۳
- ۲۲-۳ در خریدن الاغ و پیمان شکنی دوستان ۱۱۴
- ۲۳-۳ برای امام زمان علیه السلام ۱۱۶
- ۲۴-۳ توصیف حسینیّه و خیابان احداث شده توسط عمادالملک ۱۱۷
- ۲۵-۳ سرقت از منزل و دادخواهی ۱۱۹
- ۲۶-۳ یا صاحب الزمان ادرکنی ۱۲۰
- ۲۷-۳ گلایه و شرح و بسط دوری از یاران (پدر، عمو و برادران ...) ۱۲۰
- ۲۸-۳ فوت هادی ابن عبدالواحد امام جماعت روستای فهانج ۱۲۲
- ۲۹-۳ در اشتیاق زیارت یکی از امامان، امام رضا علیه السلام یا امام علی علیه السلام یا ۱۲۳
- ۳۰-۳ بشارت آمدن جان جانان، بشیر ... (امام زمان) ۱۲۴
- ۳۱-۳ شعری در فوت سیدی جوان، خواهر زاده‌ی یکی از بزرگان به نام علینقی یا عبدالحسن ۱۲۵
- ۳۲-۳ در ذکر درگذشت عالمی به نام رضا به سال ۱۲۹۴ ۱۲۶

- ۳-۳۳ نامه‌ای در ذکر فراق و دوری یکی از بزرگان طیس..... ۱۲۷
- ۳-۳۴ نامه‌ای در ذکر دلتنگی غیبت یکی از دوستان و ابراز مسرت دریافت مکتوبی از او..... ۱۲۷
- ۳-۳۵ نامه‌ای در هجر یکی از بزرگان طیس و ابراز اشتیاق دیدار وی..... ۱۲۸
- ۳-۳۶ نامه‌ای در ذکر سختی فراق یکی از بزرگان و ذکر حال مردم طیس..... ۱۲۹
- ۳-۳۷ پاسخ به نامه‌ی دیگری از دوستان..... ۱۳۰
- ۳-۳۸ نامه به حاکم و ابراز مسرت از دریافت نامه‌ی او..... ۱۳۰
- ۳-۳۹ نامه‌ای تشکر آمیز از دریافت نامه یکی از بزرگان و تبریک ازدواج به وی..... ۱۳۱
- ۳-۴۰ نامه‌ای دیگر و ذکر بدحالی در فراق یکی از بزرگان..... ۱۳۱
- ۳-۴۱ نامه‌ای به آقا میرزا محمد باقر (عمادالملک حاکم طیس)..... ۱۳۲
- ۳-۴۲ نامه‌ای دیگر و ابراز اشتیاق دیدار..... ۱۳۳
- ۳-۴۳ خطاب به باد صبا..... ۱۳۶
- ۳-۴۴ دریافت نامه از برادرش قاسم..... ۱۳۷
- ۳-۴۵ هوالله تعالی شأنه..... ۱۳۷
- ۳-۴۶ نامه به مشهد برای قاسم..... ۱۳۸
- ۳-۴۷ مکاتبه‌ای در موضوع خریدن الاغ و پس دادن آن..... ۱۳۹
- ۳-۴۸ ذکر بی‌قراری و انتظار..... ۱۴۰
- ۳-۴۹ پاسخ به نامه پدر، دعا برای او و ابراز سرگشتگی..... ۱۴۱
- ۳-۵۰ در ذکر فضایل امامعلی علیه السلام و سایر امامان..... ۱۴۲
- ۳-۵۱ نامه به کریت و شرح هجر و اشتیاق دیدار پدر، عمو و..... ۱۴۴
- ۳-۵۲ شعر در حیات و ممات محمد صلی الله علیه و آله..... ۱۴۵
- ۳-۵۳ در اهمیت ازدواج، و حال اغنیا و فقرا..... ۱۴۶
- ۳-۵۴ شعر در مفاخر مولی علی علیه السلام..... ۱۴۷
- ۳-۵۵ ای قنبری که..... ۱۴۸
- ۳-۵۶ در مدح و منقبت امام علی النقی علیه السلام..... ۱۴۹
- ۳-۵۷ در مدح و منقبت امام علی و امام حسن عسکری علیه السلام..... ۱۵۰

- ۵۸-۳ درغیبت امام زمان علیه السلام ۱۵۰
- ۵۹-۳ از اسب افتادن و فوت محمد طاهر ۱۵۱
- ۶۰-۳ دارالشفای آل عبا علیهم السلام ۱۵۲
- ۶۱-۳ در وصف امام علی علیه السلام ۱۵۶
- ۶۲-۳ شرح مصیبت امام حسین علیه السلام در کربلا ۱۵۷
- ۶۳-۳ حدیث شریف کسای منظوم ۱۵۹
- ۶۴-۳ در وصف علی اکبر علیه السلام ۱۶۲
- ۶۵-۳ در حمد و ثنای پروردگار ۱۶۳
- ۶۶-۳ حَبّ حیدر ۱۶۸
- ۶۷-۳ شوق مرگ با آرزوی دیدن روی یار (علی یا ..) ۱۶۹
- ۶۸-۳ باز هم از علی علیه السلام ۱۷۱
- ۶۹-۳ غضب خلافت، امام علی علیه السلام و خانه نشینی ۱۷۲
- ۷۰-۳ تبدیل غم به شادی عید غدیر ۱۷۴
- ۷۱-۳ حکایت مأمون و حضرت رضا ۱۷۷
- ۷۲-۳ در رثای امیرالمومنین علی علیه السلام ۱۷۸
- ۷۳-۳ نامه‌ای به میرزا علی - دِهشک - یادآوری درخواست کتاب و گلایه از افشای راز ۱۷۹
- ۷۴-۳ تجلیل و توصیف مقام و بقعه حمزه بن موسی کاظم - الخ الرضا - ۱۸۲
- ۷۵-۳ نامه ملا محمد و شرح مشکل الاغ که بدون تجهیزات فرستاده بود. (از فهاالنج) ۱۸۵
- ۷۶-۳ در خلعت بخشیدن عماد الملک به ملا مرتضی ۱۸۶
- ۷۷-۴ گلایه از غربت اشتیاق دیدن اقوام و ابلاغ سلام ۱۸۷
- ۷۸-۳ در آمدن (تولد) حضرت صاحب الزمان علیه السلام ۱۸۷
- ۷۹-۳ به شکرانه زیارت دو تن امام، امامزاده ۱۹۰
- ۸۰-۳ غدیریه‌ای مملو از مضامین دینی روایی قرآنی و صنایع ادبی ۱۹۲
- ۸۱-۴ سرودن شعر در مدح و وصف مقام علی علیه السلام در آستانه عید نوروز ۱۹۵

- ۸۲-۳ در وصف امیر المومنین علی علیه السلام ۱۹۶
- ۸۳-۳ در مدح و منقبت علی علیه السلام ۱۹۷
- ۸۴-۳ استغاثه از حضرت مهدی علیه السلام و شرح دلتنگی و شکایت از روزگار و مردم ۱۹۸
- ۸۵-۳ زیارت کربلا در سال ۱۳۰۵ قمری ۱۹۹
- ۸۶-۳ برای حضرت مهدی علیه السلام ۲۰۲
- ۸۷-۳ اشعار جانسوزی برای سید الشهداء و مصائب کربلا ۲۰۴
- ۸۸-۳ بسم الله الرحمن الرحيم (عارفانه) - فضائل علی علیه السلام ۲۰۷
- ۸۹-۳ عارفانه‌ای در مدح پیامبر صلی الله علیه و آله ۲۰۸
- ۹۰-۳ در مدح حضرت علی علیه السلام ۲۰۹
- ۹۱-۳ در مدح حضرت فاطمه زهرا علیها السلام ۲۰۹
- ۹۲-۳ درباره امام حسن مجتبی علیه السلام ۲۱۰
- ۹۳-۳ درباره امام حسین علیه السلام ۲۱۱
- ۹۴-۳ از حضرت علی علیه السلام ۲۱۱
- ۹۵-۳ نامه به پدر و خویشان و ابراز دلتنگی ۲۱۳
- ۹۶-۳ در مدح امیرالمؤمنین علیه السلام ۲۱۴
- ۹۷-۳ گلایه از دوری و عرض سلام به خانواده ۲۱۷
- ۹۸-۳ سفر به ترشیز با اخوی ۲۱۸
- ۹۹-۳ گلایه از روزگار و خوشحالی از دریافت نامه ۲۲۱
- ۱۰۰-۳ گزارش سفر و رسیدن به تربت ۲۲۴
- ۱۰۱-۳ در وصف نگار ۲۲۷
- ۱۰۲-۳ نامه به طبس و مخاطب قرار دادن شیخ طاهر ۲۲۹
- ۱۰۳-۳ اهل حالی را طلب کن گو یگو ۲۳۲
- ۱۰۴-۳ شعر در فوت میرزا محمدباقر (احتمال قوی عماد الملک) با ذکر ماده تاریخ ۲۳۳
- ۱۰۵-۳ حضرت مهدی علیه السلام ۲۳۴
- ۱۰۶-۳ اسما و صفات خداوند؛ اسامی ۱۲ امام - امام زمان علیه السلام ۲۳۹

مقدمه

درخت پر بار فرهنگ و تمدن هر قومی ریشه در آثار فکری و نتایج ذهنی پیشینیان دارد. در کشور ما نیز این ویژگی به حد کمال می‌باشد و از همان آغاز شکل یافتن زبان فارسی، ایرانیان به ثبت و ضبط یافته‌های خود و اسرار علوم و فنون مختلف پرداخته و آن‌ها را با همه‌ی مشکلاتی که وجود داشته، حفظ کرده‌اند و از این طریق میراثی گران بها برای آیندگان به جا گذاشته‌اند. این ذخیره‌های معنوی در طول سالیان دراز در پرده‌ی انزوا قرار داشته و انحصار افراد و مستور بودن در نسخه‌های خطی آن‌ها را از دسترس علاقه‌مندان و نیازمندان به دور داشته است. با پیدایش صنعت چاپ بسیاری از متون ارزشمند از چنین قید و بندی آزاد شده و به جلوه‌گری پرداخته‌اند و موجب غنی ساختن دایره‌ی المعارف ادب فارسی گردیده‌اند. اما هنوز تعداد بی‌شماری از این آثار در گوشه و کنار کتابخانه‌های داخلی و خارجی، شخصی یا عمومی وجود دارد و باید برای احیای آن‌ها کوشید تا در تکمیل این فرهنگ عظیم موثر آید.